

Apja halála apró volt. Egyszer váratlanul ágynak esett, feküdt néhány napig. Elmondta végső közlendői egy részét, hangsúlyozta, hogy abban a bizonyos sakkjátszmában megtalálta a nyerő lépést. Fiam, meg kell ígéred, meg kell lépned. Az öreg közben kért egy pohár vizet, és mire a férfi a csaptól visszaért, az apja már nem lélegzett. Megnézte a pulzusát, majd kézszorítással zárta a mozdulatsort. Az éjjeliszekrényről magához vette a jegyzeteket, és jelentette a halálesetet.

Úgy egy héttel később a gyalogúton felhágott a város határában magasodó hegyre. Megizzadt, egy sziklára dobta kabátját, ő maga még álldogált, végül leguggolt. Rezzenéstelen arccal nézte a szerpentinben ereszkedő autókat, amint beérnek az épülő házak közé, a tömött buszokat, a központba rohanó villamosokat, a főtéren nyüzsgő emberek miatt felrebbenő galambokat, a sirályokat, a távolban a tengert. A várost tápláló erőművön, később a lezárt Mundo-telepen állapotott meg a tekintete. A fegyelmélettel sorjázó csarnokokat pásztázta, miközben zsebében a jegyzetek után kotorászott. Apja Mundo-karbantartó volt, így a katasztrófát követő kivonulás után is átjárása volt a valóság és a Mundo között. Gyerekkori, homályos emlékeket kellett számba vennie. Születése előtt hozták létre az első virtuális valóságot. A gépekkel összekapcsolt tudat hatékonyabban működött, és hatalmas lökést adott az emberiségnek. Másfelől a betegek odabenn egészségesek lehettek, a kalandvágyók mindent kipróbálhattak, az iskolások könnyebben tanulhattak. A férfi hol a lapjait, hol a telepet nézegette. Tizenéves volt, amikor elkészült a világot példátlan felbontással leképező, teljesen nyílt hozzáférésű virtuális valóság, a Mundo.

Városához az utolsó tégláig hű másolat szerepelt a Mundóban. Iskolás napjai egy része úgy telt, hogy reggel elhelyezkedett az adatátvitelt bonyolító kanotóban, ami leginkább egy hajszelével töltött kádra vagy csónakra hasonlított, aztán este kiszállt belőle. A Mundót fenntartó szuperszámítógéphez szükség volt az erőműre – minden város kapott egy ilyen, nagyjából önműködő reaktort. Azután katasztrófa történt. Azt mondták, vírus vagy programhiba pusztít a rendszerben, és akit lehetett, evakuáltak. Sokan odavesztek. A csatlakozási pontokat lezárták, az otthoni kanotókat begyűjtötték – a Mundóhoz való hozzáférést mindenkitől örök érvénnyel megvonták. Ha nem volna felbecsülhetetlenül értékes a hátrahagyott tudás, még a dugókat is ki kellene húzni – mondogatták az illetékesek. Szigorú óvintézkedések mellett néhány karbantartónak át kellett tehát járnia, hogy megakadályozza a teljes összeomlást. Ilyen karbantartó volt a férfi apja.

A nála fiatalabbak már Mundo nélkül, teljesen ebben a világban nőttek fel. A férfi homlokába mély ránc gyűrődött, amikor a parkban jártakor nem találta az illető sakktáblát, vagyis azt a másik oldalon kell befejeznie. Egy másik karbantartóval sakkozott hát az apja. Mélyeket szusszantott, és a Mundo-teleptől nem messze álló régi kórházépületre nézett. Ablakaiban tükröződött az októberi nap. A katasztrófa idején nagyobb kórházat emeltek, azóta a patinás épület használatlanul állt. A férfi a jegyzeteit forgatta, nézte az épületet, a bakancsa orrát, megint az épületet. Lennie kell ott egy kanotónak. Mi másért beszélt volna róla az apja? Onnan fogja tudni meglépni az ígért nyerő lépést.

A sakktábla a tengerparthoz közeli parkban várta, odaát. Ellenfelével nem nagyon találkozott az apja – ott hagyták a lépést napokra, hetekre, sokszor hónapokra. Ezt mesélte. Kiképzését nem tudta levetkőzni a férfi, amikor felmérte a terepet az elhagyott épület körül. Elvégre illetéktelen átlépésre, vagyis az egyik legsúlyosabb bűncselekményre készült. Hosszan kitért az október végi kellemes meleg, egy-egy sétáló, bábéskodó nem keltett feltűnést. Az épületet – ellentétben a Mundo-teleppel – nem őrizték. Éjszaka egy mellékcúrában egy rossz pokrócot vetett át a szögesdróton, benn is volt. Nyugodtan mozgott a vállig érő gazban, amíg talált egy ígéretes pinceablakot. Rányomta a pokrócot, egy határozott mozdulattal megkínálta, alig hallatszott valami, már az épületben volt. Fertőtlenítővel átitatott, áporodott, dohos szag járta át másodpercek alatt. Valahol beázhatott az épület. A zselévilágítás fényében hamar talált egy oda nem illő kábelt, azt követte a boncteremig, ahová apja az illegális kanotót állította. Régi, már-már elavult, sebtében tákolt, de működő berendezésnek tűnt, mellette egy valizóval.

Nézte a gépeket. Idegenszerű volt a zselé, idegenszerű volt az élettelen tárgyak bemásolására való doboz. Fintorgott egyet, pillanatra megvillantak a fogai. Meztelenre vetkőzött – hűvös volt –, ruháit, jegyzeteit és fegyverét, ebben a sorrendben, a valizóba helyezte. Átbillentette a szükséges kapcsolókat, a számítógép zöld jelzést adott. Beült a kádra vagy csónakra emlékeztető kanotóba. Szokta a testmeleg, lágy zselét. Hogy apja tanította neki, régi szokása szerint alkarjába karmolt, kiserkent a vére. Mély levegőt vett, hátradől és elmerült.

A zselében nyílt ki a szeme, megriadt. Lélegezni akart, még nem lehet, felült, lélegzett, rossz volt a levegő. Köhögött, szédült, uralkodott magán. A valizo üresen állt, be sem kapcsolt. Nem jöttek át a ruhái, jegyzetei, a fegyvere. Alkarján májszínű csik mutatta a túldoldalon ejtett karmolást. Mundo, Mundo – mondta, és csóválta a fejét.

Kimászott a zseléből, még egyszer átnézte a jegyzeteit. Nem idegen helyre készül, hiszen a Mundo-város téglára pontos leképezése az eredetinek. Legalábbis az volt. Évek, évtizedek óta csak a karbantartók jártak odaát. Memorizálta a sakkjátszmát, a döntő lépést és a többi részletet, amelyeket fontosnak vélt. Vetett még egy pillantást a karján ejtett friss karmolásra, aztán merült.

Ismét a zselé alatt pattant ki a szeme, és akaratlanul is torokig rántotta az adatátvivőt, amint levegőért kapkodott. Kiszálláskor megcsúszott, elterült a hideg kőpadlón. A műszerek fényében összeszedte magát, köhögött, köpte a zselét. Eltelt egy kis idő, mire átállt. Évek óta nem ruházott ennyire. Didergett, szeme ruhákat keresett. Csillant valami egy asztalon, odátántorgott. Lefejtette a nejlont a törölközőről és a ruhákról. Megszárított. A nadrág zsebében volt egy notesz, benne a játszma eddigi lépései, néhány tudnivaló, utasítás. Egy fecskendő és egy ampulla akadt a kezébe, átgondolta, és beadta magának az anyagot. Az ing szűk volt, de a bakancs és a kabát nyomán fél mosoly húzódott az arcára. Kezdte végre újból embernek érezni magát.

A kanato mindkét oldalon milliméterre pontosan ugyanott helyezkedik el a valóságban és a Mundóban, és kinézetre is mindig teljesen ugyanolyanok. Csak ebben volt biztos, de hogy odakinn mi várja, arról fogalma sem volt. A kivonulás óta pusztult a város, lehet, hogy a törmelékkel ki sem tud mászni az épületből. Kintről, messziről ugatást hallott. Szűkre húzta szemeit, jobb híján a bonckészletből vett magához egy kést. Elindult az épületben felfelé, hogy szétnézhesen.

A falak nedvesek voltak, és mindenhol mállott a vakolat. Nemrég eshetett, a padló lucskos volt, és a felső emeleten több helyen – hallatszott – csöpögött és csöpögött a víz. Ezt leszámítva, nem hallatszott mozgás az épületben. Ment felfelé a nyálkás lépcsőkön a másodikig, ahol omladék torlaszolta el az útját. Hajnalodott, derengeni kezdtek az ablakok. Szorosra húzta magát a kabátot, és

odabotorkált az egyikhez.

A szellemváros fekete körvonalait csak a közeli erőmű törte meg. Egy-két jelzőfényt nem számítva, az is kihaltak mutatkozott, a halk moraj és a fények mégis elárulták: a reaktor még mindig stabilan működik. Ezeknek az automatizált reaktoroknak az élettartamát évszázadokra becsülték.

Korainak találta az indulást. A notesz szerint az erőmű területét – ahol az igazi karbantartók szállnak ki a kanotóból – és a környékét egy automata védelmi rendszer miatt jobb messzire elkerülni, de egy-két óra gyalogtávon belül van egy másik bázis, ahol felszerelkezhet. A park a sakktablával gyalog, félig ismeretlen terepen túl messzire esik. A bázison van jármű, motor vagy terepjáró, a pusztulás mértékéhez igazított térkép, ivóvíz, konzervek, gyógyszerek és fegyverek. Ennél az utolsó tételnél az arcán megrándult egy izom, orrlukái kikerekedtek. Valahonnan robaj hallatszott, talán egy ház dőlt össze. Vetett még egy pillantást a kanato derengő zseléjére. Indult, rövidesen felkel a nap.

A bejáratí folyosó elején egy karanténra figyelmeztető falragasz maradványaira lett figyelmes. A részleteket már leette az idő, de a bioveszély ábra tisztán kivehető volt. Végighúzta rajta az ujjait, az ázott papír csírizesen követte a mozdulatot. Az ajtó nem nyílt. Megvetette a lábát, helyezkedett, és egy rég használt mozdulattal keretéstől rúgta ki a szétkorhadt deszkákat. Mellbe vágta az erős levegő, kelhetne már fel a nap. A vállig érő gazban gázolt, csuromvizes lett, mire a kerítéshez ért. Meglazított egy téglát, és felhágott a kerítésre. Féltette a bokáját, ezért nem ugrott, hanem szánalmasan öreges mozdulatokkal csorgott le a túloldalon.

Ugatás fogadta. Egy kellemetlen fajtákból korcsosult, megtermett jószág vicsorított rá – nyilván a territóriumába pottyant. A férfi nyakán megdagadt az ütőér. Nézte a kutyát, nézte az ígéretesnek tűnő telefonfülkét. A kutyán látszott, mit akar, elrugaszkodott, a férfi bal kezét tartotta maga elé, villant a bonckés, a fogak húsbá mélyedtek. Kigördült a torkán egy fojtott üvöltés. Megtántorodott, a kutya marcangolni készült, tartotta a kést, rajta a kutyát, egyensúlyozott, aztán a falnak iramodott, és két lépés lendületével bennebb, tövig tolt a pengét a kutyába. Belenézett az állat szemébe, fogai még mindig a húsbában. Jobbja mozdult, kihúzta a kést, és varmi kezdte a kutyát – kés bele, kés ki, kés bele, kés ki, kés bele, kés ki, kés bele. Forró vér buggyant. Megrogyott, a késen pihentette a kezét. A kutyát a földre engedte, és lefejtette alkarjáról az állkapcsát. Kihúzta belőle a kést, bundájába törölte. Magához szorította a balját, ajka remegett, tekintetéből hiányzott valami. A kutya tagjai nem mozdultak, de még mindig lélegzett. A férfi a gőzölgő vérre meredt, remegett, szája résznyire nyílt. Szeme megakadt a kutya véres fogain, ökölbe szorult a keze, bakancsa alatt kavics nyikordult, emelte a lábát, arca eltorzult, és a sarkával szétaposta a kutya koponyáját. A falnak dőlt, lihegett. Másodperceken belül összeszedte magát. Ingujijával fogta meg a sebet. Jó kabát, tompította a harapást. A folyónak vette az irányt, a part mentén egy órányira lesz a bázis. Kerülgette az utcákra tespedt omladékok, a még álló házak tetején megcsillant a nap. Forgatta a fejét, mérte a veszélyt, kereste a fedezékeket. A lámpaoszlopokon fertőzésre figyelmeztető plakátok sorjázta, már amennyire azonosítható volt a jel. Hol hármast, hol négyest ismert fel a bioveszély mellett. Kiégett autók, utcai harcok emlékei hallgattak a tájon. Tegnap ugyanebben az utcában járt, csak a valóságban, és erről a leviselt városról nehezen hitte el, hogy azonos azzal, ahonnan átjött.

A folyóparton megállt. Árizek hordaléka takarta a parkolót, a gátnál a vízbe rogyott a hid. Fázott. Figyelte a kacsákat. Úsztak, lebuktak, felröppentek, újra leszálltak, mintha a világ teljesen rendben volna. Markolta a korlátot, vértől tapadt a keze. Lement mosakodni. A folyó természetszagába olaj keveredett, szivárványos volt a víz színe is – fennebb valami a folyóba borult. Leült egy kőre, elővette a noteszt. A magasban varjak vonultak, a kék égről hiányoztak a repülőök hagyta csikok. Közel járt a bázishoz. Megmozdult a gyomra, indult.

A bázis eldugott helyen volt, iskolájától nem messze. Bőséges ellátmányt talált. A gyógyszeres szekrényel kezdte, levetkőzött, futó pillantást vetett az odaát ejtett karmolás májszínű nyomára, és ellátta a harapást. A Mundo a valóság nagyon pontos másolata – befecskendezte az első adag PEP-et. Tanulmányozta a noteszben szereplő sakklépéseket, csóválta a fejét. Felvette a rohamrendőrkére hasonlító karbantartó-egyenruhát, és felszerelkezett. A motor láttán jobb szemöldöke felemelkedett: nukleáris. Húzott egyet a száján, övén megpaskolta a pisztolyt, és kigurult az épületből.

A motor szokatlanul csendes volt, a magfűzítőt halk és egyenletes bűgás kísérette. Viszont ijesztő nyomatékkal húzott a motor. A leomlott hidat meg kellett kerülnie. Szalamoszott a törmelék és a szétrozsdásodott autók között. A botanikus kertől nem messze lovak tűntek fel. Tisztes távolban megállt, távcsővel figyelte őket. Előbb felé hegyezték a fülüket, aztán oldalvást, majd váratlanul megiramodtak. Rövidesen megrogyott és összedőlt a sarki épület. Porfelhő emelkedett, ismét kerülnie kellett.

A főtér szélén leszállt a motorról. Egy fekete rakás felé lépdelt. A templom tornya hasonlított legjobban az általa ismert impozáns épületekre, csak a tetőszerkezet omlott be. Ismét a rakásra fordult a tekintete, nyelt. Csontok, koponyák, vagy félszázan a korhadó, üszkös farönkök közé keverve. Visszabaktatott a motorhoz, irány a sakktabla. Útközben látott még ilyen rakásokat, nem ment közel. Nyitott sisakkal gurult, metszett a levegő, noha sütött a nap. Behajtott a jelzett parkba – inkább dzsungelre hasonlított. Átvágta magát a süsnyőn a méretes haranggal borított sakktabláig. Illetve csak odaátról tudta, hogy hol van a sakktabla, mert ez a táj felismerhetetlen a pusztulástól. Szóval ide járt az apja egy másik karbantartóval sakkozni. Kezét a fegyveren tartotta. Ázott avar, némi dögszag és a mindenünnen jövő törmelék, doh keveredett a sós tengeri leheletbe.

Felemelte a vélt sakktabláról a harangot, nyomhatott vagy harminc kilót. Vette a noteszt, a bábuk helyzete stimmelt. Már a kezében volt az apja lépéséhez a gyalog, amikor a szeme oldalra tapadt. Lassan bal kezébe vette a figurát, jobbja a pisztoly után indult. Nem mozgás volt, de valami nem illett a tájba. Közelebb húzódott, egy bukósisak volt. Felrúgta, tele volt. Homloktáját egy lyukat vett észre, belepróbált egy vékony ágat, szusszantott. Zsebébe csúsztatta a felvett gyalogot. Odébb az általa viselthez hasonló karbantartói egyenruha darabjait és széthordott csontokat talált. Viszonylag frisseket, tisztára rágottakat.

Fedetlenül hagyta a sakktablát. Nagy léptekkel ment vissza a motorhoz, bűgatta, és a tenger felé indult. Nem sietett. Kerülgette a fekete rakásokat. Egy félig betemetett tanknál lassított, szembenézett a csővel, megkerülte az omlást, a falakon itt is a bioveszélyre figyelmeztető plakátok lehettek. A tengernél messze kigurult a fővenyre, leszállt, a motor eldőlt, nem méltatta figyelemre. A távolban egy megfeneklett hajó rajzolódott ki, távcsőben kivehető volt az itt-ott kilyukadt hajótesten néhány részlet. Felismerte a főárbocon a fekete-sárga kockás zászló foszlányait.

A férfi hosszasan állt a víznél, a hullámok egyszer-egyszer a bokájáig söpörtek. Izmai darabosak, arca üres volt. Szorongatta a gyalogot a zsebében. Egyszer csak ledobta magáról a mellényt, kabátot, karjáról letekerte a kötetet, és a fognyomok között kimérten végighúzta ujját azon a májszínű csíkon, amit a túloldali karmolás keltett. Mély levegőt vett, bólogatott.

Kategoria: vers, próza
Denumire autor: Váradi Nagy Pál

Látó Szépirodalmi Folyóirat